

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Uredništvo in upravnništvo v Trstu: ulica S. Francesco d'Assisi 20, v Ljubljani: Hotel „Malič“, Šelenburgova ulica.

Posamezna številka 4 vinarje.
Naročnina v Trstu-Ljubljani mesečno K 1.20; po pošti mesečno K 1.50; četrtletno K 4.50; polletno K 9.—; letoletno K 18.—; za inozemstvo letoletno K 28.—.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi: 8 vinarje 1 mm. visokosti šesterostolpne vrste. — Za odgovor je priložiti znamko.

Cleveland, Ohio 3. jan. 1912.

Ni dolgo temu, ko je prinesel ljubljani „Slovenec“ uvodnik „Amer. bolezen“, v katerem po klerikalnem vzoru rešuje sloven. amer. vprašanje. Srce se mu topi žalosti ob misli na malo pomembne klerikalne akcije, ki jih že leta vrše nekateri nepoklicani klerikalni prosvitljenci. Klerikalna akcija nima v nobenem oziru med amer. Slovenci sreče ali kakega pozitivnega vspeha. Saj „Slovenec“ sam konstatira, da je katoliško mislečega malo in še to kar je, ni pristno, ni njihovo, je le hlinjeno — pokvarjeno. Vse leze v svobodomiselnost, vse se oprijemlje modernejših idej in ciljev, za klerikalno strujo se nihče ne zmeni.

Kaj pa je dovedlo „Slovenca“ do tega bridkega spoznanja? Navadno je ta list vedno krvoločan kadar gre za svobodomiselnost, tukaj pa taka jeremijada. Saj je dobro znano, kake načrte so kovali v „Kat. tiskarni“ pred par leti, kako bodo poveznili vso amer. slovenstvo pod klerikalni klobuk. Načrt je bil še obsežnejši kot za naskok mesta Ljubljane. V najboljših idejah so stiskali roko odhajajočemu generalu ljub. škofu na bojišče — v Cleveland. So bili pač načrti previsoki, saj so hoteli mimogrede vse podreti, kar bi jim bilo na potu do njihove moči. In kako bridko je bilo razočaranje Rafaelčanov tu in onstran sveta. Danes pač obljublja „Slovenec“ nov naskok v drugi obliki za stare namene, dobiti amer. Slovence pod kat. kontrolo in jih vžgati za zastarele „cimbongljne“. Posebno na ono stran bode kat. zmaj obrnil pozornost, kjer je naš narod najbolj občutljiv. Premalo se pošilja domov za maše, libere in druge take drage molitve za zdravje in srečo. Pa tudi kapelic je še premalo v ljub. domovini, in znamenj manjka na križ potih, križevih potov po cerkvah, pa zlatih posod na altarjih in lepih mašnih oblek primanjkuje med vernim ljudstvom. Na ta na-

čin hoče S. L. S. pripraviti amer. Slovence, saj drugače si normalen človek ne more predstavljati njene obljube. Za slov. vseučilišče nas gotovo ne bode bodrila, za Ciril Metodovo družbo še manj.

Vse kaj družega bi bilo, ko bi se med naprednim časopisjem pojavila misel o večjem stiku slovenstva v domovini in med svob. amer. Slovenci. To bi bilo vse kaj družega, kar bi bilo resnično narodno delo, ki izvira iz čistega rodoljublja. Tam, kjer se nekaj kuha, in stoji klerikalni general (škof), z odprtim mošnjakom, tam pa igra hinavščina glavno vlogo.

Zanimivo pa je pač vedeti, kaj je „Slovenca“ privedlo do amer. slov. vprašanja v tako pobožni obliki. Vzrok tiči pač v katoliškem taboru samem, katerega „Slovenec“ tako sramotno zatajuje. Splošno je znano, da je katoliška stvar vendar kljub vsemu zatajevanju precej močna, ali v tej katoliški moči se je koritarstvo pokazalo v tako sramotni nagoti da je „Slovenca“ privedlo do deviške trditve, da katoličanov med amer. Slovenci nič ni. Kako so s tem kat. bojovníki zadovoljni, to je pač njihova reč, ali zanimivo je vedeti, da ta klerikalna moč obstoja v isti kvaliteti kot med klerikalci v Sloveniji. Bog „Pobasaj“ je začetek in konec njihovega programa. To se je najjasneje pokazalo pri konvenciji (zborovanju) delegatov edine prave kranj. slov. katol. jednote. Tu se je vnel silno oster boj med clevelandsko Ameriko, ki hoče braniti sveto katol. stvar, ki pa tudi farizejsko nastopa med naprednim občinstvom vsled ljubega cvenka. Tu so letele take grde psovke, taka nesramna obrekovanja na uradnike Jednote in druge, da je vaš boj v domovini v primeri s to brlozgo svitla luč v črnem brlogu. Laž, lopov, ropar, kriminalist, tat ubogih sirot, človek ki se ga mora linčati, to so le malenkosti proti vsem gnusnim izbruhom za program boga „Pobasaj“. Šlo je edino zato, kateri list bode glasilo Jednote ali katoliška

in protikatoliška „Clev. Amerika“. Glasilo je plačano od Jednote in tu tiči tisti katoliški ponos. Z imenovanim bojem v konvenciji so se sicer pečali tudi drugi listi ali faktično so pripomogli s svojimi razpravami organizaciji k boljšemu poslovanju. Med bojem, kjer se bojuje za dobrobit celokupnosti ali onim bojem nekaterih parazitov, ki žive le od trenutka do trenutka v gaganju veterne politike in denarnega prepričanja pa je velik razloček.

Katoliškega smisla med kat. listi ni mogoče najti.

In kaj bo započela S. L. S. v korist? svobodomiselnim amer. Slovincem? Naj započne kar hoče, toliko je gotovo, da bo vspeh njenega Rafaelanskega reševanja tak kot vsak dosedanji. To pa tem sigurnejše, ker je s svojo amer. boleznijo povzročila, da je še „Amerika“ napisala na načelno stran svoje „neodvisnost“! Škof Bonaventura bo moral pač drugdje kupovati kurilni papir za svoje slugе, ker mu je Clev. Amerika sigurno ostavljena proti dosedanji pošiljavi za izkazovanje velike, ljubeznive, goreče ponižnosti do ljubljanske Prevzvišenosti.

DNEVNE VESTI.

Nečedni manevri in boji. Divji politični kankan, ki ga prirejajo oni skriti dunajski saloni dvornih krogov v zvezi z brezdomovinskim, v temeljih gnilim klerikalizmom proti zunanji, Italiji prijazni politiki grofa Aerenthala, plešejo tudi naši klerikalci kot pasje ponižni oproditi te brezdomovinske družbe. Nismo častili one, nam Jugoslovanom tako škodljive politike zunanjega ministra, odpraviti pa moramo njegovo edino pravilno stališče napram bojnemu križanju raznih strank, ki žele čimprej vojno z našim italijanskim sosedom. Prej neznan afera proti zunanjemu ministru je postala vitalnega pomena za ob-

LISTEK.

Nostradamus.

Sedmo poglavje.

Royal de Beaurevers.

I.

Zakaj Royal in zakaj de Beaurevers.

Enemu izmed teh dveh popotnikov je utegnilo biti šestdeset let, drugemu dvajset do dvaindvajset.

Stari se je držal le trudoma na sedlu, in zdajpazdaj ga je moral podpreti njegov mladi tovariš s silnim, toda nežnim prijemom. Z eno roko se je stari držal za sedlo, z drugo pa je krčevito stiskal levo stran svojih prsi, kjer je zijala široka, močno krvaveča rana.

Ždelo se je, kakor da je temu starcu duša prirastla v telesu; kljub bolečini iz gotovosti bližnje smrti se je držal še z mrom čvrsto pokonci, ustnice so se mu krivile v porogljivem nasmešku, in očito zrl, kakor da izzivajo usodo na boj.

Včasih je zahropel, a nato je začel zopet preklinjati in se pridušati z zamolklim glasom. Bil je blede kakor prt, smrt je že razgrinjala svoje sence po njegovem koščnem obrazu.

Mlajši je bil krutega, lepega lica; nekaj zlahtnega je bilo v njegovih gestah in v vsem

njegovem gibanju; žareče oči so se mu skoraž da svetile v temi kakor mačje; bil je podoben volku, ki išče aventure. Držal je vojki obehdveh konj v levi roki in vodil živali. jahaje tesno poleg ranjenca ter ogibaje se vseh zaprek, ki jih je videl bistro kakor o belem dnevu, dasi sta se zgrinjala nebo in zemlja v črn kaos kjer ni bilo več nobenih črt in nobenih barv; vsakemu drugemu razen njega bi se bili skrili celi topoli, ki so robili cesto.

Odkod sta prihajala ta dva človeka? Kakšen je bil tisti dolgi pohod, ki se je nadaljeval na tem močnem maršu v dežju, burji in temi? Kako se je zgodilo, da sta prišla tovariša nocoj v Melnu? Zakaj sta napadla nekega neznanega popotnika? Zakaj je ta popotnik zadal starejšemu izmed njiju smrtno rano? In kakšen smoter ju je vodil ravno tod in ne drugod?

Počasi in trudoma sta jahala v nalivu in v ledeni burji; bila sta pičlo miljo daleč od Meluna, ki sta ga bila zapustila pred pol ure. Mlajši jezdec je včasih nenadoma ustavljal konja, obrnil glavo proti Melonu in prisluhnil. Toda slisal je samo ječanje dreves, vijočih se v burji, in prasketanje dežja po kamenju in cestnih lužah! In zdaj si je izpregovoril:

„Ne zasledujejo naju Sicer pa je mož odšel pred nama iz Meluna. Le čvrsto dalje!“

„Le jahajva“, je godrnjal ranjenec. „Smrti naproti... To je moj zadnji pohod.“

„Pogum, vraga! Pogum!“

„Kako lije dež z neba! Proketo! Iz mene lije kri še bolj. Kako uro še zmorem.“

fantič moj. Čez dobro pa ne bom potreboval nobenega poguma več in nobenega vina, Satan! zdi se mi, kakor da imam ves pekel v goltancu!... Oh, nerad bi umrl, ne da ti povem...“

„Pogum, ti pravim! Menda najdeva vendar kako kmetsko kolibo, kjer ti bodo dali piti! Tristo zlodjev, drugače razbijem vse! Trebuhe jim razparam!“

Umirajoči si je nasmehnil z nekakšnim občudovanjem: na to je zahropel:

„Ali poginem tu, ali na slami, to mi je pač vseeno! Kar pusti me... in vendar... marsikaj ti imam povedati...“

! Namesto da bi mu odgovoril, se je tovariš vzravnaval v stremeh in se ozrl z vprašujočim pogledom tja v globoko noč.

„Luč!“ je vzkliknil z jarnim, jeklenim glasom, ki je prekriknil zvižganje vetra.

„Luč? kje to?“ Je zajecjal ranjenec, nekoliko poživljen.

„Pred nama! Jedva četrt milje daleč. Naprej, naprej!“

Jezdeca sta se sklonila nad sedli ter zasadila ostrogo, rdeče od rje in konjske krvi, v boke svojih živali. Premočeni kljusi sta se spustili v tek, drgetaje od mraza in utrujenosti sklecavaje se na vsakih deset korakov. Ploha je prihajala čim daljše hujša. Burja je tulila. In jezdeca sta se bližala lučki, ki je trepetala tam v temi, podobna dvem strahovom, ki so ju pokaje in ječaje pozdravljali pošastni topoli ob cesti.

tsoj cele države. Prej tako nedolžna in v gosto meglo zavita gonja nam sedaj že pokazuje nečedne namene klerikalcev. Ne lepe oblike, ki jih je zavzel klerikalni boj proti grofu Aehrenthalu, mora tako pri nas kakor tudi v inozemstvu vzbuditi opravičen sum, da žele klerikalne stranke konflikt z Italijo, in da se ne boje zaplesti avstro-ogrsko monarhijo v težaven boj z bližnjim sosedom, ki bi bil gotovo za nas Slovence gospodarsko in politično katastrofalen. Klerikalizem utemeljuje svoje nečedne namene s tem, češ, da v Italiji v najširših slojih valovi in kipi sovražstvo proti Avstriji in nje častitljivega vladarja javno zasmehuje, kar se je baje zgodilo v Benetkah. To pravijo ti cerkveni vojščaki, da je surova netaktnost od strani Italije. Ti nedolžni grešniki pa zagrešajo sami velike netaktnosti. Nedavno je dunajski voditelj klerikalcev javno izustil, da mora italijanski kralj pričeti vojno z Avstrijo, drugače bo vpokojen. Ali ni mogoče tudi to slučno zasramovanju vladarja zvezne države? Klerikalne argumente za vojno pobija surova netaktnost njih samih. Tako netaktnost klerikalizem ljudske strasti v dosego nečednih namenov. Radi bi priborili papežu nekdanjo svetovno oblast, kar je tudi dunajski podžupan javno izrazil na nekem shodu. — Slovenci pa ne smemo igrati tako klaverne vloge v boju papežtva proti zedinjeni Italiji, kakor to želi klerikalizem.

Kandler. Cela trakulja člankov v čast in slavo „zgodovinarja“ Kandlerja sledi dandand v „Il Piccolo“. Slavijo namreč 45 letnico njegove smrti. Kdo pa je bil ta Peter Kandler. Bil je to eden prvih slavofobov človeka ki ni vzlic svojim dobrim lastnostim prodril v krog slavni mož, ter ga časte samo njegovi ožji rojaki v Trstu in Istri, zato, ker je ustvaril in „zgodovinsko“ dokazal italijanstvo Trsta, Gorice, Istre in Dalmacije. Rekli smo „zgodovinsko dokazal“. Vzemimo v roke en tak njegov zgodovinski dokaz. V svojih spisih zatrja slavni zgodovinar Kandler, da je rastla pri sv. Justu v Trstu velikanska kutna, ki je zakrivala obedve zgodovinski cerkvi, ono Marije Večje, in ono sv. Justa, ki so bile pred več stoletji združene v eno samo, današnjo baziliko Sv. Justa, s tem, da se je srednji zid odstranil. Kdor pa pozna drevo kutno, ve, da je isto zelo malo, da ne doseže niti 5 m višine, a ima v premeru komaj 4 m čeprav ima zelo košato obliko. In Kandler piše, da je takoimenovano drevo zasenčilo obedve cerkvi. Zakaj pa piše tako. Zgodovinar ignorant ni poznal niti drevesa kutne, ki je sicer res redko, a bi ga vendar moral poznati. Poleg tega je pa konstatiral slovenski zgodovinar Trsta, Ivan Godina Vrdeljski, da tam kjer sanja Kandler o kutni ni bilo o nji ne duha ne sluha, pač pa je rastla tam velikanska lipa, katera je objela komaj 8 mož. Ker je pa lipa simbol Slovanstva, se je Kandler zatekel pod kutno in se blamiral do kosti. Pok. Ivan Marija Purič iz Kjadina, je še v l. 1860. pripovedoval Vrdeljskemu o oni lipi, nakar je Vrdeljski pribil to dejstvo v svoji „Zgodovini Trsta“. Ono lipo so posekali Francozi l. 1813. ko so jih Angleži oblegali, zato ker jim je bila pri streljanju na poti. In tega Kandlerja slave tržaški kamoristi.

Otročarije. Kar si upa natveziti žurnalistični „Geschäftsmann“ Mayer, bivši šef „Piccola“ oziroma njegovi nasledniki svojim bralcem, je že včasih res preneslano. Sedaj se repenči vsled imenovanja dr. Abrama sodnikom v Krmínu. Kot bi bilo to nekaj krivičnega predočuje svojim bralcem na podlagi te namišljene krivice zvezo, ki obstoja med nami Slovenci in med — vlado. Za njegove revne bralce je taka duševna hrana mogoče dobra, saj niso Krmína mogoče še nikoli videli, še manj pa njegove okolice, ki je po večini slovenska. Seveda tisoč in tisoč državljanov naj bi se, ker so slučajno sinovi jezikovno silno nadarjenega, slovenskega naroda, učili v večjo čast in slavo laških butcev, ki ponavadi še svojega jezika ne ovladajo, jezika ki ga govore, čeprav mnogokrat prav slabo — laški, totalno nezmožni posili uradniki, kakor da je ljudstvo tu radi sodnikov, ne pa sodniki in sodni uradi zaradi ljudstva. — Da, celo tako daleč gre ta čudna časnikarska hijena, da je nasprotovala, ko

so laški stariši v Gorici zahtevali slovenski učni tečaj na goriški gimnaziji. Sedaj že dobiva po ustih. Ker namreč večina italijanskih uradnikov ni jezikovno kvalificiranih, so seveda kot uradniki, zlasti pa kot sodniki nemogoči, zato se mora vlada zatekati k nemškemu kurzovcem, ki slovenščino za silo lo mijo, Dantejev il dolce si jim pa grmi iz ust kot huda ura. In prav v slučaju krmínskega sodnega imenovanja se je „Il Piccolo“ bugiardo — pošteno uredil. Dva sodnika, namreč Weinberger in imenovani Abram sta trda Tevtona, imenovana od Volkstrata v Gradcu, ne pa mogoče od kakega sporazuma Slovencev z vlado. Pa „Il Piccolo“ — bugiardo ostane dosleden, samo da svoje rdečezelenobeke backe farba, čeprav z lažmi, ki se se dajo otipati. Saj Tržačani ga vseeno radi kupujejo.

Lahi na Dolenjskem. Iz Novega mesta se nam poroča: Menda ga ni kraja v Avstriji, kjer bi bilo toliko Lahov, iz države tripoliških „junakov“, kot jih je na Dolenjskem. Že desetletja poje po dolenjskih šumah italijanska sekira svojo smrtonosno pesem našim prelepim gozdovom. Celi kraji so že opustošeni, cele gore kažejo svoja gola kraška rebra, mnogo je že danes krajev ki so bolj še upustošeni, bolj goli, kot razupiti primorski in notranjski Kras. Naš les roma v tuje kraje, za slepo ceno dočim so za kurjavo potrebna drva in les za domačo obrt kot žafran drage. K nam se naseljujejo tujci iz Italije, a naši domačini se trumoma izseljujejo v Ameriko in v pruske rudnike. Laški podjetniki si polnijo žepe iz naših gozdov, pri zgradbi zasebnih in javnih stavb domači obrtniki stradajo in so le za plačevanje davka dobri. In država? O, naša država skrbi na vse pretege, da poplavijo naše kraje tuji izkoriščevalci, ki niti ne plačajo davka, a skrb obemem, da se domačini čim največ mogoče izseljujejo v tujino. Nasprotno poglejte v Italijo! Tam ne najdete niti jednega naših ljudi, ki bi si na pošten način zaslužil kruh v tuji državi. Le če ima denar, ga izsesajo do mozga, če je revež ga pošljejo na stroške naših občin domov. In kakšne protekcije uživajo ti tujci nad nami! Neki Mijoni n. pr. pusti na Gorjancih sekati les (iz samostanskih gozdov). Nabavil si je tovorni avtomobil, katerega širina sega skoro čez celo cesto in s katerim prevaža iz Št. Jerneja dan na dan težko natovorjen les in premog na novomeški kolo-dvor. Kakšna je cesta? Vsa zvožena, vsa razsuta, in to je notabene državna cesta. Tega nihče ne vidi, ali noče nihče videti. Ko pa je pred leti neki notranjski podjetnik takorekoč po svojih cestah hotel z avtomobilom prevažati les, kakšen krik od strani dežele in države je nastal! Zakaj? Zato ker je dotični domačin, ker ni Lah iz države naše „zveste“ zaveznice. Čas je, da merodajni možje izpregledajo to kugo, ki grozi uničiti interese domorodnih Dolenjcev.

Narodno zdravje l. 1911. Prej nego popolnoma stopimo v novo leto in pozabimo na staro, je navada, da pregledamo in proučimo vse, kar se je zgodilo važnega v starem letu, bodisi na političnem, ekonomskem ali kulturnem polju. Razen tega je dobro, da pripazimo zlasti v novem letu na naše zdravje, na naše življenje, in da ravno zato pregledamo vse bolezni, ki smo jih pretrpeli skoz staro leto, da se moremo čuvati od teh ali podobnih, ki bi nas mogle v novem letu obiskati. Prepričali se bomo, da je zdravje našega naroda leta 1911. bilo mnogo slabše kot l. 1910. Z ene strani je leta 1911. umrlo mnogo več oseb nego leta 1910., z druge strani pa se jih je mnogo manj rodilo nego leta 1910. Po podatkih dr. Constantinija v „Rivista Sanit.“ je bilo samo v Trstu leta 1911. 500 novorojencev manj nego leta 1910. in 400 mrtvih več nego leta 1910. Z ozirom na vrsto bolezni konstatira, da jih je okoli 40% na tuberkulozi in na bolezni dihalnih organov. Skoro isto velja tudi za druge kraje, posebno pa mesta, katerim zadavajo bolezni prs in dihalnih organov najteži udarec. Gotovo doprinaša k temu mnogo ekonomsko propadanje naroda zaradi obče draginje, posledica te je, da se narod slabo hrani, kar je pri ženskah vzrok nesposobnosti za začetje. Deloma se imamo to zahvaliti naši mačehi vladi, ki bi se konečno morala pobrigati, da

bodo cene vsaj najpotrebnejše hrane, katere so v samem zadnjem letu tako poskočile, na prejšnjo ceno nižane.

Drzna vzloma v Trstu. V ulici Dante Alighieri št. 2 se nahaja pozlatarska delavnica Balzaretta Zarela. Kakor običajno, so tudi pred včerajšnjim zvečer ob 7 zaprli delavnico po končanem delu. Ob pol devetih pa je zapazil stražnik pred delavnico nekega sumljivega človeka z malim vozičkom. Ko je požuril stražnik svoje korake proti neznancu, je ta zbežal in pustil voziček na licu mesta. Začuden in presenečen pa je stražnik zagledal na vozičku naloženo — železno blagajno. Poklical je lastnike, ki so nato konstatirali, da so hoteli predrzni tatovi odpeljati blagajno v kateri je bilo shranjenih na 15.000 kron cenjenih različnih vrednosti. Policija je že včeraj zaprla dve tega poskušane vzloma sumljivi osebi. — Drugi, ravnotako drzen vlom so vlomilci poskusili v vinarno Ivana Bibice v ulici del Toro. Ponoči okrog polnoči so se neznanizno vozovi splazili v gorejno vinarno in začeli navrtavati s svedrom blagajno, v kateri je bilo 1300 K. Imeli so pa smolo, zlomil se jim je železni vrtni sveder na osti. Ker je bila že pozna ura in niso mogli nadaljevati s svojim opravilom, so pobrali oziroma izpraznili ročno blagajno. Odnesli so iz te 240 K gotovine. Poskušeni vlom je gospodar še le drugi dan zjutraj zapazil in stvar javil policiji. Vlomilci so neznanizno.

Sankališče na Boh. Bistrici se otvori v nedeljo dne 21. prosinca. V dolini za smuči še ni za dosti snega, pač pa v hribih uro hoda. Tedaj v nedeljo v Bohinj.

Društvo jugosl. uradnikov denarnih zavodov v Trstu opozorju tovariše iz Ljubljane in ostale Kranjske na sestanek, ki se vrši dne 21. t. m. ob pol 2 uri dopoldne v dvorani hotela „Ilirija“ v Ljubljani po § 2. zborovalnega zakona.

Osebnost vest. Gosp. Franc Hrašovec, ki je lunsko leto absolviriral trgovsko šolo v Kolinu ob Renu, je otpotoval v Buenos Aires, kjer vstopi v službo največje južnoameriške banke „Banco transatlantico“.

Žalostne posledice pretepa. Infanterist Franc Bevc od infant. polka št. 17 se je na svojem božičnem dopustu spustil v pretep. Pri pretepu je dobil Bevc, ki je doma iz Litije, na glavo hud udarec. V torek je vsled poškodbe v celovski garnizijski bolnišnici umrl.

Iz vlaka je padla. Zadnje soboto se je hotela 36 letna dekla Antonija Kovačičeva odpeljati na obisk svojih sorodnikov na Štajersko. V Ljubljani je vstopila v brzovlak. Med vožnjo pa ji je prišlo slabo in padla je blizu Litije iz vlaka. Pri padcu si je zlomila roko in je dobila več lahkih poškodb.

Zmrznil je dne 13. t. m. 75 letni revež Janez Papež iz Malega Korena. Najbrže je postal na poti truden, se je vsedel, zaspal in zmrznil.

Uboj. Dne 14. t. m. je pilo več fantov iz Velikega in Malega Liplja v neki gostilnici v Malem Liplju. Med njimi je bil tudi 22 letni posestnikov sin Franz Žnidaršič. Pozneje je prišlo v gostilnico še več fantov iz Hriba in Gradaca. Ti so začeli provocirati, nastal je prepir, gostilničar pa je nazadnje vse spodil ven. Pred hišo je nastal med obema strankama kmalu pretep, med katerim je posestnikov sin Miha Papež tako udaril Žnidaršiča s kolcem po glavi, da je po noči umrl. Papež se že nahaja v zaporu.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo 21. prosinca „Charljeva teta“ angleška gluma v 3. dejanjih. Začetek ob pol 8 uri zvečer. Predprodaja vstopnic pri g. Weixelnu Zgornja Gospodska ulica.

Tatvine v tržaški mestni bolnici. V zadnjem času so prišli v splošni mestni bolnici v Trstu velikim tatvinam na sled. Posebno posteljno perilo se je kradlo kar na debelo. Doslej dognana škoda znaša približno 8.400 kron. Kot tatice je zaprla policija perice: M. Tavčar, Terezijo Skomperle, Marijo Riozo in Marijo Bagovič. Vsega skupaj so izmahnile 1600 rjuh.

Železniška nesreča v Podbrdu. Vsled napačne premaknitve tira je v četrtek popoldne

na podbrdski postaji skočilo več vlakov iz tira. Lokomotiva se je močno nagnila na stran in je bil promet na progi za več ur ustavljen.

Karambol na goriški postaji. Na goriški postaji državne železnice ste predvčerajšnjim trčili dve lokomotivi. Poškodovan ni bil nikdo. Znatna pa je škoda.

Pokušen umor iz ljubosumnosti. V noči dne 16. t. m. je v Dobrni pri Celju po kratkem prepiru hotel nekdo najemnico hotela „Styrea“ gospo Wregg ustreliti iz ljubosumnosti. Gospa Wregg je k sreči še v pravem času pobegnila pred besnečim možem iz gostilne in tako ušla smrtonosni krogli.

Surov sin. Med Štefanom Lozakom in njegovim očetom Francem Lozakom v Konjicah nastal je pred kratkim iz neznatnega vzroka prepir, ki se je konečno razvil v pretep. Sin je planil na svojega očeta in ga tolkel toliko časa s kamnom po glavi, da je bil nevarno ranjen. Tudi starejši sin Jožef, ki je hotel rešiti očeta iz kremlev mlajšega sina je zadobil več poškodb. Suroveža so ukrotili še-le na lice mesta došli sosede.

Planinski ples dne 3. februarja v Narodnem domu v Ljubljani se vrši kot ljudska veselica v vseh dvorinah ljubljanskega Narodnega doma. Za okrepčila in odpočitek bodo na razpolago tudi vsi stranski prostori. Velika dvorana kjer bo sviral glavni oddelek „Slovenske Filharmonije“, bo prirejena samo za plesišče. V njenih stranskih prostorih se postavi 5 paviljonov: za cvetlice, kavarno, slaščičarno, buffet in vinarno. **Malá dvorana** in njeni stranski prostori so določeni za odpočitek. Tam bodo 3 paviljoni: za šampanjec, buffet in vinarno. Prostor **Sokolske telovadnice** so v glavnem namenjeni za ljudsko veselico, sviral bo tukaj drugi oddelek Slovenske Filharmonije, priredi se veliko plesišče, a poskrbljeno bo tudi za odpočitek pri pogrnenih mizah (osobito na obeh galerijah), pod galerijama pa bodo 4 paviljoni za cvetlice, kavarno, buffet in vinarno. Planinski ples bo torej res največja in najsijajnejša prireditev letošnjega predpusta.

Celjsko nemško gledališče zopet otvorjeno. Celjski nemškutarji imajo torej zopet gledališče. Pogajanja z ravnateljem nemškega gledališča v Ljubljani, Richterjem, so se namreč končala povoljno. Vsaki teden se bo vršila po ena predstava. Radovedni smo, kako dolgo bo zamogel novi ravnatelj izhajati s celjskimi nemškutarskimi magnati kakor pl. Jaborneggom in dr. Ambrositschem. Ali ga ne bo doletela enaka usoda kot njegove prednike.

Najnovjša telefonska in brzojavna poročila.

Pariz, 19. jan. Italijanski poslanik Tit toni, bivši zunanji minister, je težko obolel na influenco. Njegov položaj je resen, vendar ne katastrofalen.

Inomost, 19. jan. Nemški radikalci so na shodu, ki ga je sklical deželni poslanec dr. Köfler, izrekli zaupanje državno-zborskemu poslancu dr. Erlerju za njegov energičen nastop proti italijanski pravni fakulteti, v zadevni resoluciji izražajo nemški radikalci, da naj nastopijo vsi nemški poslanci proti italijanski vseučiliški zahtevi.

Carigrad, 19. jan. Termin za razpis novih volitev še ni razpisan. Izmail Kemal ne bo več kandidiral. Opozicija boče kandidirat več časnikarjev, medtemi izdajatelja „Ikdama“ da jim osigurajo imuniteto. Razun Izmail Kemala ni ušel nihče v tujino, samo on je ubežal šo pred razpustom, ker bi bil drugače aretovan. Splošno se sodi da izide komite mladoturkov izvolitev zmagujoč. Narodnosti upajo da bodo to pot volili njih volilci le svoje kandidate, ne pa več Turkov. Volilnih predov pričakujejo le v Albaniji in v Turkestanu, kjer so ukrenjene varnostne odredbe. V Carigradu je mir, le v prostorih demokratičnega društva „Akserei“ je bilo pri preiskavi zaplenjenih več dokumentov.

Berlin, 19. jan. Avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand obišče cesarja Vi-

ljema dne 27. t. m. povodom njegovega godovanja. Tukaj ostane dva dni.

Kristijanija, 19. jan. Zbornica je po živahni debati sprejela načrt zakona, s katerim se daje ženskam iste pravice kot moškim v vseh državnih uradih, izven minister-skih, duhovniških in diplomatskih služb. Predlog naj bi se dalo ženskam vstop tudi na ta mesta, je bil odklonjen s 60 glasovi proti 28 glasom.

Zgradba belokranjske železnice zagotovljena?

Poteklo je ravno leto odkar je „Jutro“ po dopisu iz Dolenjske prineslo veselo vest, da se bo belokranjska železnica vendarle začela graditi. Znani in neznani vzroki pa so to že 3. leto se zavlačujočo zgradbo zopet zavlekli za celo leto. Ljudstvo je že opustilo vsako upanje, da se ta tolikanj zaželjeni načrt sploh kdaj uresniči, ali da vsaj v doglednem času ni še pričakovati, da bi bilo po „železni cesti“ mogoče priti na obisk k našim ožjim bratom — Belokranjcem. S temi upi vred je splavalo tudi mnogo gospodarskih in obrtniških načrtov po leni Krki navzdol. Gotovi špekulanti, ki so bili o celi sivari bolj poučeni, in ki so vedeli, da se zgradba vsaj do Kolpe ne more dolgo več zavlačiti, so to nezaupljivost izkoriščali pri nakupu zemljišč, dobavi materijala itd.

In glejte! Zdaj se na vseh takozvanih merodajnih mestih zatrjuje, da je vsega zavlačevanja vendarle konec in da se zgradba belokranjske železnice prične čisto gotovo že ne že v drugi polovici marca, vsaj že začetkom aprila. Oddaja del se bo določila od 1. do 15. februarja. Prične se z razširjenjem kolodvora Novomesto in nadaljuje ob enem na celo v več razdelkov (lozov) porazdeljeni progi. Največja dela bodo pri zgradbi predora, ozir. prehoda od levega brega Krke na desni breg potom velikega železnega mostu, dalje pri 1976 m dolgem predoru skozi Gorjance med postaji Rožna dolina in Semič, konečno v bližini Črnomlja. Cela proga meri blizo 49 km (natanko 48.153 km). Proga se izpelje zaenkrat le do Metlike, kot zadnja postaja. Bodo pa sledeče postaje: Novomesto, Kandija, (postajica), Birčna vas, Uršna Sela-Toplice, Rožna dolina, Pribišje, Semič, Črnomelj, Gradec, Metlika.

Zdaj vsaki dan prihajajo od vseh strani vnani podjetniki, ljudstvo dobiva zopet zaupanje; »morda bo pa le vendar kaj«, pravijo. Bo ali ne bo? Preliminirano je za to zgradbo le 18 milijonov. Veščaki pravijo, da je ta številka za dobrih 70 odstotkov prenizka, to se pravi, da bo za to progno treba šteti čez 70 odstotkov preko določene vsote. V tej nizki številki vidijo črnogledi zopet novi nerešeni vožal, neko pretvezo iste vrste, kot se govori o očetu, ki je vedno po Dunaju hrepenečem sinu konečno vrgel 5 kron za vožnjo in dobro zabavo na Dunaju. Podjetniki tudi pravijo, da je ta preliminar zato tako nizek postavljen, da bi podjetniki čisto zastonj, če ne celo v zgubo morali prevzeti zgradbo.

Ali se ti črnogledi motijo, ali oni, ki smatrajo uresničenje načrta za neovrženo dejstvo, to vprašanje bo v 14 dneh rešeno.

Carigrad 18. jan. Senat je z 39 glasovi, proti 5 in enemu nenavzočemu glasu sklenil razpustiti zbornico. Seja je trajala do 7 ure zvečer. Jutri, ali pa v soboto se prečita dekret o razpustu zbornice.

Razne vesti.

* **Egipčanski rabelj in njegove žrtve.** Pred nedavnim časom je v Egiptu umrl rabelj „gosp. Achmaoni“. Tekom svojega petnajstletnega vestnega službovanja je obesil 576 oseb. O njem pripovedujejo, da je z pravo hladnokrvnostjo obešal vrvice svojim žrtvam okolu vrata. Vlada mu je plačevala za vsako obešanje po pet egipčanskih funtov in je za svoja rabeljska opravila dobil skupaj 58.000 kron. Vrhutega pa je imel še obilne postranske zaslužke. Prodajal je o-

bleko obešencev in vrvice raznim egipčanskim babjevnim ženicam, ker pripisujejo taki obleki čudodelno moč. Da je imel rabelj Achmaoni dobre in mastne dohodke, kaže tudi dejstvo, da je umrl vsled obilne debelosti. Naslednik je postal njegov najstarejši sin, ki se je tudi že „sijajno“ obnesel.

* **Zbirka poštних znamk prodana za 840.000 K.** Budimpeštanski stavbenik Robert Holičar je te dni prodal svojo zbirko poštних znamk za 840.000 kron trgovcu Sekuli. Holičar je že izza ranih let začel zbirati znamke in je v te namene potrošil mnogo tisočev kron. V njegovi zbirki se nahajajo osobito stare nemške in stare italijanske znamke in zelo redke španske, ki jih cenijo na 170.000 kron. Sekula je kot mlad slikar preživel več let v južnoafriških kolonijah, kjer si je pridobil s trgovanjem poštних znamk znatno imetje. Kasneje se je naselil v Genfu kot trgovec z znamkami in je dandanes eden največjih trgovcev te branše na evropski celini.

* **Morilca ogrskega kmečkega voditelja zopet oprošče.** Iz Budimpešte poročajo: Pred tukajšnjim porotnim sodiščem je 15. t. m. pričela ponovna obravnava proti bratoma Andreju in Gabrijelu Zsilinsky, ki sta maja meseca lanskega leta siloma udrila v stanovanje kmečkega voditelja Andreja Achima in ga ustrelila. Splošno pozornost je vzbujal obtoženi Gabrijel Zsilinsky, ki je došel v uniformi enoletnega prostovoljca z bajonetom iz temešvarske garnizije pred sodišče. Sodnik ga je opozoril nato da ni obtožencu dovoljeno z orožjem stopiti v sodno dvorano, a obtoženec ga je zavrnil, da so mu tako ukazali njegovi vojaški predstojniki. Obravnava, ki je bila splošno bogata na raznih senzacijah in brutalnostih, je trajala tri dni. Porotno sodišče je potrdilo sodbo porotnega sodišča v Džuli, katero sodbo je bilo razveljavilo vrhovno sodišče v Budimpešti, in zopet razglasilo popolno oproščenje obeh bratov.

* **Statistika nemških državnozbornskih volitev.** Iz sedaj objavljene uradne statistike o nemških državnozbornskih volitvah posnemamo, da je z ozirom na skupno število oddanih glasov nazadovol črnomodri blok (klerikalci in konservativci), za katerega je bilo oddanih okrog 4.600.000 glasov, med tem ko je levica strnila na svoje kandidate 7.500.000 glasov. Kljub temu, da levica (opozicionalne stranke: socialisti in naprednjaki) združuje večino glasov, ni dosegla večine mandatov, ampak bo morala še nadalje ostati v manjšini, čemur je vzrok nesorazmerna razdelitev volilnih okrajev. Splošno pade vsakemu v oko dejstvo, da so socialistični kandidatje v industrijskih volilnih okrajih dobili 15 do 30.000 glasov, dočim so „pruski junckerji“ v svojih agrarnih volilnih okrajih pridobili zmago z borimi 5 do 10.000 glasovi.

* **Meteor padel na zemljo.** V občini Par-nik pri Češki Trebovi na Moravskem je 17. t. m. na niti 200 korakov od vasi oddaljeni travnik padel velik meteor, ki je daleč na okoli takoj raztopil sneg oziroma pordečil. Meteor se je zaglobil globoko v zemljo in ga niso še mogli izkopati.

* **Ponosni „pevec dveh svetov“ Karel Burian.** Znani tenorist Karel Burian, ki je imel lani tudi v Ljubljani koncert, je poslal praški „Narodni politiki“ sledeče pismo iz New-Yorka: „Vesti, ki se v državnih in naših listih širijo, kakor da bi poizkušal biti sprejet v zvezo Draždanske dvorne opere, temelje na senzacij željni fantaziji kakega zakotnega pisarja. Intendanca dvorne opere ima ravno tako daleč k meni, kakor jaz k nji, in pevcu dveh svetov ni treba hoditi k nikomur v Kanoso!

* **Zgodovinsko važna cerkvena „Madonna della Guardia“** v Genovi se je te dni popolnoma zušila. Cerkvena je bila v toliko zgodovinske važnosti, ker je bil v njej krščen znani najditelj Amerike, sedaj sveti Kristof Kolumb.

Majhna soba se išče v Trstu pri slovenski družini. Ponudbe na upravo „Jutra“, Via San Francesco d'Assisi 20.

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik Milan Plut, Tiska Tiskarna Dolene (Fran Polić) v Trstu.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z n. z.

4¹ | 0 |
2 | 0

v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po

brez vsakršnega odbitka.

obrestuje hranilne vloge po

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

* * *

Popolnoma varno naložen denar.

* * *

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Naprodaj

so v Poli in v okolici v lepi legi zemljišča primerna za poljedelstvo sadne in zeljske vrte in za vinograde zelo pripravna. Pri najmanjšem nakupu 1000 m² je cena 1 m² K 150. Zelo ugodni plačilni pogoji. Natančnejša pojasnila se dobijo v pisarni gospoda Konrada Karola Exner, Trst Piazza Caserma št. 1, ali pa pri gosp. Karl Čermak v Poli Via Dignano št. 34.

Adresar

ki vsebuje

splosne praktične tabele, železnice, pošte, politično, finančno in deželno upravo, sodišča, šolstvo, klerus, zadrušništvo, krajevni repertorij, naslove protokoliranih in neprotokoliranih trgovcev, obrtnikov, zdravnikov, odvetnikov, hotelov in društev na Kranjskem, splošni naslovnik za Ljubljano itd. izide v par dneh v založništvu tordke

Universal v Ljubljani

Cena 10.— K.

Naslovne oznake vsebine so trijezične in sicer slovenske, nemške in italijanske.

Vsak praktičen človek si nabavi „Adresar“, pridobiten trgovec, obrtnik in industrijec v njem inserira, umen konsument išče v njem producenta.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna

Ljubljana — Jurčičev trg št. 3

priporoča svojo veliko zalogo raznih

jestvin, finih namiznih in desertnih vin, likerjev, konjaka in šampanjca

Export kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene. Za veselice dam blago tudi v komisijsko prodajo.

— Številka telefona 291. —

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevljarski mojster

v LJUBLJANI

Sodnijska ulica št. 3.

Dobe se tudi izgotovljena obuvala.

Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

NAROČAJTE NOVI

jubilejni cenik

s koledarjem, ki se dobi tudi po pošti brezplačno!

Za ženske in neveste

največja izbira, graviranje v poročne prstane zastonj.

Najboljše ure „UNION“.

Največja izbira zlatnine in srebrnine.

Za obilni obisk se priporoča

Fran Čuden v Ljubljani

nasproti Frančiškanske cerkve.

Hôtel „TRIGLAV“

na Jesenicah

oddaljen 2 minuti od kolodvora, sobe za tuje, dobra kuhinja, najboljša vina, cene nizke.

Kavarna z biljardom.

LOVRO HUMER, hotelir.

MESO!

Vsak dan sveže goveje, telečje, ovčje ali svinjsko meso od stegna 5 klg. K 4.80, prekajeno K. 7.— franko po povzetju razpošilja

F. Jaszovics,
Herinese na Ogrskem.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. -- Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka **IKO**

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. - FILIALKA Sv. Petra cesta. - Telefon št. 273

Glavno zastopstvo

za Kranjsko s sedežem
v Ljubljani

odda dobro vpeljana zavarovalnica.

Reflektanti vpošlite pismene ponudbe z navedbo referenc pod širo «Glavni zastop 1000» na upravnništvo tega lista v Ljubljani, Poljanska cesta št. 7.